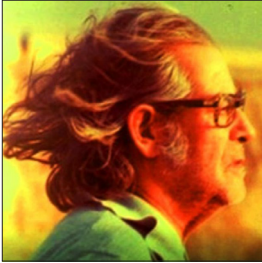

از آن همه دیروز / بازخوانی تاریخ

خالق کاپریس لعنتی برای پیانووار کستر

«مرتضی حنانه» موسیقی‌دان و آهنگ‌ساز ایرانی یازدهم اسفند ۱۳۰۱ در تهران متولد شد. از کودکی هر چیزی را که تولید صدا می‌کرد به کار می‌گرفت و ایزاری می‌ساخت که از آنها صداهای مختلف و گوناگون بیرون می‌آمد. پس از گذراندن دوره‌های مختلف آموزش موسیقی سال ۱۳۳۱ خورشیدی رهبری ارکستر سمفونی ایران را بر عهده گرفت. او در شرایطی ارکستر سمفونی را اداره می‌کرد که سه امتیاز بزرگ داشت: «دیپلم هنرستان موسیقی»، «تعلیمات پرویز

محمود» و «ذوق و استعدادی شگفت که همه‌به‌آن معترف بودند». در سال ۱۳۳۲ که جشن هزاره‌ه‌وعلی سینا برگزار شد، توانست آثار خود را در حضور شرق‌شناسانی که برای شرکت در جشن دعوت شده بودند با هم‌سرایی و ارکستر سمفونیک اجرا کند. این اجرا چنان مورد توجه حضار قرار گرفت که سفیر وقت ایتالیا، بورس هنری آن کشور را در اختیار وی قرار داد و حنانه برای تکمیل تحصیلاتش به کنسرواتور و آتیکان عزیمت کرد. همان کنسرواتوری که باخ در آن ارگ می‌زد. موسیقی حنانه را به‌طور کلی می‌توان «موسیقی اصیل سنفونیک» نامید. او نسبت به موسیقی سنتی بی‌اعتنا بود و هرگز در ارکستر از سازهای اصیل استفاده نکرد. پس از انقلاب اوقات خود را بیش از پیش به پژوهش در باره موسیقی قدیم ایران اختصاص داد و در زمینه موسیقی فیلم که از پایه‌گذاران آن در ایران بود، فعالیتش را ادامه داد. «کاپریس برای پیانو و ارکستر» مهم‌ترین اثر مرتضی حنانه است که در طول سی سال و بر مبنای آخرین دستاوردهای او روی موسیقی چندصدایی ایران نوشته شد. این اثر با ارکستر سمفونیک تهران به رهبری فریدون نصری و ارکستر مجلسی تلویزیون ملی ایران، اجرا شد اما ضبط نشد. در نهایت به دلیل اینکه اجراهای این اثر هیچ وقت مورد تأیید حنانه قرار نگرفت آن را «کاپریس لعنتی» نام نهاد. مرتضی حنانه ۲۴ مهر ۱۳۶۸ درگذشت.

به روایت یک شاهد عینی

نگاه، فضا، زندگی…

بنوشه فرهنگ | کوله‌ای انرژی، شاد و خندان و البته خیلی ناگهانی، از پشت سرم وارد اتاق شده بود و نمی‌دانم سلام کرده یا نکرده، با خوشحالی فریاد می‌کشید و یک عکس از خود من می‌خواست… برای جایی و کاری… فریادهایش که تمام شد پیشش را کرد و رفت… صدایش اما هنوز می‌آمد که می‌گفت «زود بنوشه… زود» از میان کار و نقشه و طراحی یک فضای شهری کشیده، افتاده بودم در یک اتاق غیر منتظره و همان جور مبهوت ایبیلیم را در ذهن ششخم می‌زدم که: «یعنی ممکنه اونجا چیزی داشته باشم؟»… تنها موجودی ام، اگر پیدا می‌شد البته، یک عدد عکس پرسنلی بود که از قضا دوستش هم داشتم، اما خب پرسنلی بود دیگر…

نفهمیدم چه شد که یک مرتبه موج عجیبی در اتاق به راه افتاد برای عکس دار کردن من در همان لحظه… یکی دور بین همراه دانش، همکار عکاس که تازه رسیده بود اعلام آمادگی کرد، یکی جواسش به شال روی سر من و رنگ‌های موجود بر سر دیگران بود… من هنوز همان طور مات ایستاده بودم که همکار عکاس پرسید عکس را برای کجای می‌خواهی؟ جواب را که شنید گفتم: «پس می‌رویم حیاط…» چالش اصلی با همین سه کلمه شروع شد… «پس می‌رویم حیاط»… همکار عزیز مشغول تست تکنیک‌های عکاسی و دوربین و نگاه بود… من، نگاه را برداشته بودم و در قضا می‌چرخیدم. در این خانه‌ی قدیمی که از قضا محل کار ۸۰-۷۰ نفر معمار و شهرساز و برنامه‌ریز شهری است… چه قابلیت‌هایی دارد این ساختمان به ظاهر کهنه که هر گوشه‌اش جنس و حس متفاوتی از زندگی دارد. با فضاهایی چنان در هم تنیده که گاه حتی نمی‌فهمی کی وارد «درون» شدی و کی «بیرون» آمدی. خانه‌ی حیاط‌دار بزرگی با ایوان و تراس، یک فضای ورودی درست و در مان، یک هال بزرگ و نورگیری در میانه‌اش، اتاق‌های گشاده‌ی رو به جنوب، حیاط پشتی و چه و چه. چطور شد که شرکت به اینجا آمد رانمی‌دانم… آن زمان جای دیگری بودم. ۱۰ سال پیش اما که اینجا رادیده بودم، آرزو کرده بودم که محل کارم باشد، بس که دلت می‌نشست درون فضا با دیدنش. زمین و زمان چرخید و همان شد. معمار اینجا قطعاً یک حکیم بوده است. چطور می‌شود حکیم نباشی و بدانی که اتاق خواب تنها برای خوابیدن نیست و زندگی روزانه در آن جریان دارد. اتاق‌های بزرگی که حتی اگر تخت هم در آن‌ها بگذاری، فضای زیادی می‌ماند تا روی زمین ولو شوی و آفتاب زمستانی کرختات کند، بنشین و قلاب‌بافی کنی، نقشه‌ها را دسن کنی، سبزی پاک کنی، ملحفه‌ی پتورا بدوزی، تلویزیون ببینی و… درست مثل اتاق‌های خانه‌ی مادر بزرگم. چطور می‌شود حکیم نباشی و آداب ورود به فضا را بدانی و نفس کنی در مفصل انصالی «بیرون» و «درون» طراحی کنی تا مهمان تازه از راه رسیده‌ات لباسش را که آراست، دست و روپی بشوید و بعد به «درون» بیایی. این از حکمت نشات می‌گیرد که راه ورود دیگری از حیاط به آشپز خانه وجود داشته باشد تا ملز و مز پذیرایی دور از چشم مهمان به آنجا برسد و … حالا هم این بنا محل مناسبی برای کار کردن وروجک‌هایی مثل ماست. که همانطور که کار می‌کنیم، چشم‌مان از پنجره‌های قدی جنوبی، حیاط را ببیند. دلمان اگر گرفت یا برای هوا خوری، به حیاط پشتی برویم. جلسات محرمانه‌مان! را در همان فضای ورودی و رختکن برگزار کنیم بدون این که کسی ببیندمان. هال و نورگیر میانش فضایی بشود برای پذیرایی از مهمانان. آن هم پس از جلسات طولانی و نفس گیر و…

چه خوشبختیم ما…

عکس: حامد اوزوی

یادداشت روز

نه به دیوار و حذف و توهم، سلام به تکتُر

کوروش علیانی | سپهراب سپهری در کتاب مرگ رنگ شعری دارد به نام دیوار. در بند دوم شعر شبی را تصویر می‌کند که از ترس غولان و اهریمنان گرد خود دیواری کشیده است:

تا بسازم گرد خود دیواره‌ای سرسخت و با پر جرای،

با خود آوردم ز راهی دور

سنگ‌های سخت و سنگین را برهنه‌هایی

ساختم دیوار سنگین بلندی تا بپوشاند

از نگاهم هر چه می‌آید به چشمان بست

و ببندد راه را بر حمله‌ی غولان

که خالم رنگ هستی را به پیکره‌هایشان می‌بست»

و در بند آخر شعر می‌گوید که مدت‌ها بعد با فرور یختن دیوار چه رخ داده است:

«تاشی مانند شب‌های دگر خاموش

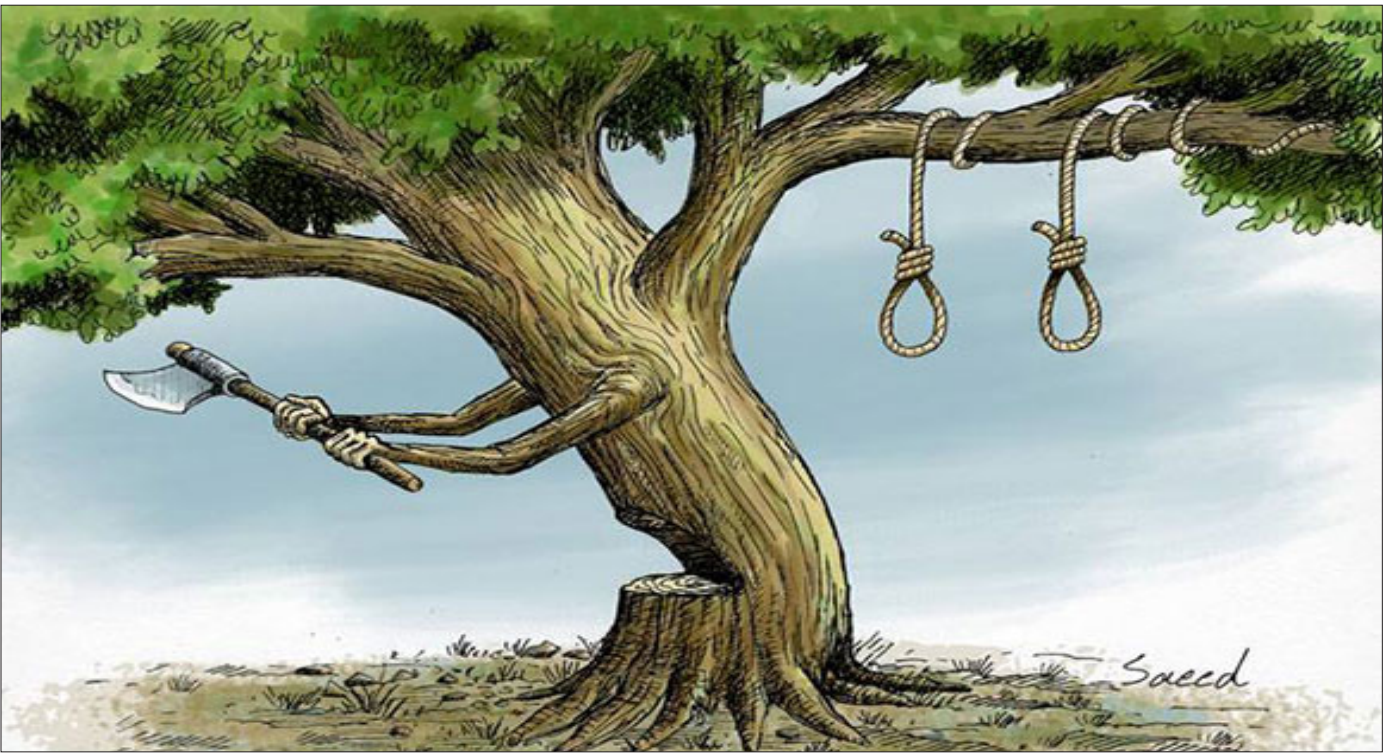
مخالفت‌ها و مقابله‌ها با اصلاحات امام علی (ع)

نگاهی به کتاب «تحلیل تاریخ حکومت امام علی (ع) با تأکید بر نهج البلاغه»

کتاب لوح بینایی چنانکه در عنوان فرعی آن نیز تصریح شده است، قرار است تحلیلی باشد بر تاریخ دوران کوتاه حکومت نخستین امام شیعیان علیه‌السلام. دور انحکومی سه ساله که نهایتاً به شهادت آن بزرگوار انجامید. نویسنده کتاب مصطفی دلشاد تهرانی پژوهشگر تاریخ اسلام و رئیس گروه نهج البلاغه دانشگاه علوم و حدیث است، محقق که آثار گوناگونی به قلم او تا کنون منتشر شده و در حوزه نظر فردی مطلع و صاحب‌نظر به شمار می‌آید. متن کتاب از سه فصل (ده بخش) به همراه یک پیش‌گفتار و یک دیباچه تشکیل شده است. دلشاد تهرانی نقطه آغاز پژوهش خود را رحلت پیامبر اکرم (ص) و عصر خلفا یعنی سه خلیفه نخست قرار داده است. باعنایت به پیش‌گفتار و دیباچه کتاب حاضر که در واقع پیش‌زمینه‌های لازم برای ورود به بحث محسوب می‌شوند، نویسنده وارد عصر خلفا شده است. عصر خلفا خود مشتمل بر سه بخش است. تحلیل تحولات عصر خلفا. دیگری امام (ع) در عصر خلفا و سرانجام پایان این عصر که با عنوان شورش بر عثمان مورد بررسی قرار گرفته است. یکی از نکات بسیار مهمی که در کتاب حاضر شاهد آن هستیم تحلیل متفاوت و تازه‌ای ست که از واکنش حضرت علی (ع) نسبت به رخدادها و بدعت‌های عصر خلفا ارائه شده. برخلاف تصویری که بسیاری از این دوران ارائه کرده‌اند چنانکه گویی حضرت در آن روزگار به طور کامل سکوت کرده و برای جلوگیری از بروز اختلاف نسبت به این بدعت‌ها واکنش نشان نمی‌دادند، نویسنده کتاب با استناد به نهج البلاغه و همچنین برخی از منابع تاریخ اسلام نشان می‌دهند که حضرت در عصر خلفا سکوت نکرده و در بسیاری موارد نظر خود را ابراز می‌کردند و حتی از این جهت دچار مشکلاتی نیز می‌شدند.

به بیانی دیگر این درست است که ایشان در برابر ضایع شدن حق خود شکیبایی و صبر به خرج داده‌اند اما هرگز در برابر تحولات و وقایع اساسی جامعه مسلمین سکوت نکردند، بلکه همواره

گردش روزگار برعکس است

بدون شرح!

طرح: سعید صادقی

با کاروان حله / اخبار هنر

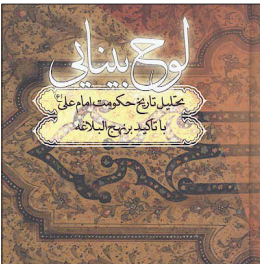
درمبخش: هنر ما دشمن هیچ کسی نیست

کامییز درمبخش با بیان اینکه عرصه فعالیت کاریکاتوریست‌ها محدود است، گفت: مسائل سیاسی، حساس بودن مقوله کاریکاتور و انتقادی بودن آن، از جمله دلایلی است که باعث به‌وجود آمدن مشکلاتی شده است. این کاریکاتوریست پیشکسوت در باره وضعیت کاریکاتور در ایران اظهار کرد: قبل از این که کاریکاتوریست‌ها به داشتن سندیکا یا انجمن صنفی نیاز داشته باشند، نیاز دارند که جایی باشد تا بتوانند در آنجا فعالیت کنند. متأسفانه عرصه فعالیت برای این هنرمندان، وسیع نیست و در این سال‌ها بسیار محدود بوده است. او ادامه داد: مطبوعاتی که کاریکاتور چاپ می‌کنند بسیار انگشت‌شمارند و همین تعداد هم درآمد ناچیزی به کاریکاتوریست می‌دهند. به همین دلیل است که هنرمندان این عرصه معمولاً پراکنده و دلسرد می‌شوند و مجبورند به دنبال کار دیگری باشند. بنابراین اول باید به مسائل مالی کاریکاتوریست‌ها توجه شود و بعد به فکر مسائلی مثل انجمن صنفی بود. این هنر مند همچنین بیان کرد: در کشورهای دیگر، کاریکاتوریست‌ها به‌راحتی می‌توانند از طریق هنرشان درآمد به‌دست آورند. ترکیه که کشور همسایه ما است، سابقه سندیکای کاریکاتورش به ۴۰ - ۵۰ سال پیش برمی‌گردد. درمبخش درباره دلایل محدود بودن عرصه فعالیت کاریکاتوریست‌ها در ایران، گفت: مسائل سیاسی و حساس بودن مقوله کاریکاتور و همچنین انتقادی بودن آن، از جمله دلایلی است که باعث به‌وجود آمدن این مشکلات شده است.

آرام ز خویشتن جدا خواهیم کرد
جان از قبل تو در فنا خواهیم کرد
تو پنداری تو را رها خواهیم کرد؟
تا جان دارم تو را وفا خواهیم کرد
(مسعود سعد سلمان، قرن ششم، رباعیات)

سوت‌بان

لوح بینایی (تحلیل تاریخ حکومت امام علی (ع) با تأکید بر نهج البلاغه)
مولف: مصطفی دلشاد تهرانی
انتشارات دریا
قیمت: ۵۰ هزار تومان
صفحه ۱۳۱۷

امام علی (ع) می‌رسد.

در واقع فصل دوم کتاب شرح وقایعی است که بعد از

بیعت مردم و خواست مردم برای خلافت حضرت علی

پیش روی ایشان قرار می‌گیرد و حضرت در نخستین

گام اصلاحاتی را لازم می‌دانستند تا به بدعت‌های بعد

از عصر خلفا پایان داده و جامعه اسلامی را به روزگار

حکومت پیامبر اکرم بازگرداند؛ اما متأسفانه تغییرات

به گونه‌ای بوده‌اند که از سوی برخی از باران و نزدیکان

پیامبر نیز این اصلاحات برتابیده نمی‌شدند. چرا که قرار

است عدالت و برابری را در جامعه مسلمین برقرار سازند.

سرانجام این مخالفت‌ها که در برابر اصلاحات به وجود

می‌آید به حوادثی می‌انجامد که در فصل سوم کتاب حاضر به آنها پرداخته شده است. فصل سوم با

عنوان مخالفت‌ها و مقابله‌ها با اصلاحات امام علی (ع) در برگزیده چهار بخش است. فتنه جمل،

استقرار امام علی (ع) در کوفه، پیکار صفین، آشوب خوار ج و سرانجام از نهروان تا شهادت. به

این ترتیب فصل سوم نیز به شکلی اجمالی در برگزیده فتنه‌هایی ست که هردم از سویی برخاسته

و می‌کشوند مانع از اصلاحاتی باشند که به عنوان برنامه اصلی خلافت حضرت امیر (ع) خوشایند

منافع این گروه‌ها نیست.

در اسکار امسال چه کسی خواهد درخشید؟

در هشتاد و هشتمین دوره مراسم جوایز سینمایی اسکار بسیاری منتظرند شاهد جشن پیروزی «بازگشته از گور» باشند. یکی از محتمل‌ترین برندگان شب جوایز اسکار لئونارد دی کاپریو است. او امسال با درخشش در فیلم «بازگشته از گور» بیشتر جوایز معتبر سینمایی را از آن خود کرده و به احتمال زیاد نخستین اسکار دوران کاری خود را به خانه می‌برد. «بازگشته از گور» علاوه بر بازیگر نقش اول مرد، برای

بهترین فیلم و بهترین کارگردانی نیز نامزد دریافت جایزه است. مراسم هشتاد و هشتمین دوره جوایز اسکار صبح دوشنبه ۱۰ اسفند در دالبی تئاتر لس آنجلس برگزار می‌شود. البته مراسم امسال از سوی برخی چهره‌های سرشناس در اعتراض به عدم تنوع نژادی نامزد تها تحریم شده. لئونارد دی کاپریو پیش از این هیچ‌گاه برنده اسکار نبوده است، و امسال برای کسب این جایزه باید با ادی ردمن در «دختر دانمارکی»، برایان کرستون در «ترومبو»، مت دیمن در «مریخی» و مایکل فاسبندر در «استیو جابز» رقابت کند. البته رقابت در شاخه بهترین فیلم برای «بازگشته از گور» به سادگی رقابت دی کاپریو برای رسیدن به جایزه بهترین بازیگر نقش اول مرد نیست. «افشاگر» و «رکود بزرگ» دو رقیب اصلی این فیلم برای دست یافتن به این جایزه هستند. در آغاز امر کسی شانس زیادی برای فیلم «رکود بزرگ» قائل نبود، اما زمانی که از سوی انجمن تهیه‌کنندگان به عنوان بهترین فیلم شناخته شد، خود را به عنوان یکی از شانس‌های دریافت این جایزه مطرح کرد.

است. احتمالاً گروهی از شما آن پیام عجیب رادیده‌اید که از تپهایی مقام معظم رهبری و تنها گذاشتن

امام زمان و تشبیه تهران به کوفه و لزوم نذر و تضرع برای تغییر نتیجه‌ی انتخابات می‌گوید. این

چه حالی است؟ اگر یک جناح رای نیابود یعنی امام زمان و مقام معظم رهبری و رسول الله و دین

خدا تنها مانده‌اند؟ این همان دیوار توهم است که گرداگرد خود می‌کشند و کم‌کم باور هم می‌کنند.

نتیجه‌ی انتخابات توهم هنوز کامل مشخص نشده است اما می‌بینیم که تعداد قابل توجهی از کرسی‌ها

را نه نماینده‌های دویاسه لیست شاخص، که نماینده‌های مستقل به‌دست آورده‌اند، و می‌بینیم که

تفاوت میان تعداد اعضای برگزیده از دویست اصلی تفاوت معنی‌داری نیست. این پیام آشکار مردم

است به جناح‌ها و فعالان سیاسی. پیام این است، دیوار نه، جنگ نه، حذف نه، توهم نه، تکتُر آری،

تنوع آری، هم‌نشینی آری، تعامل آری. پیام مردم این است، این کشور خانه‌ی همه‌ی ما است و همه

با هم برادر هستیم. اختلاف هم طبیعی است و هم اگر به جنگ و جنجال نکشد مفید. پیام مردم را

بشویم، پیش از آنکه دیر شود. (منبع: خبرآنلاین)